

ความพร้อมในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
Readiness to Launch a Bachelor of Public Administration Program
at Chiang Mai Rajabhat University, Mae Hong Son Campus

อนุพงศ์ บัวเงิน

Anupong Buangoen

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Master of Public Administration Program, Chiang Mai University

E-mail: anupong_bua@cmu.ac.th

This article is presented in the 18th National Conference on Public Administration of
Public Administration Association of Thailand at Kasetsart University, March 1, 2024

Received: February 9, 2024; Revised: March 25, 2024; Accepted: May 21, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยฯ จำนวน 3 คน เกี่ยวกับความพร้อมในการเปิดหลักสูตรฯ วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลการศึกษด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาพร้อมกับการวิเคราะห์สรุปอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพร้อมด้านระบบโครงสร้างองค์การ วิทยาเขตฯ มีความพร้อมในการเป็นหน่วยจัดการศึกษา และมีความเป็นมหาวิทยาลัยสามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ 2) ความพร้อมด้านนโยบาย พบว่า มหาวิทยาลัยฯ มีนโยบายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อันเป็นปัจจัยสนับสนุนในการเปิดหลักสูตรฯ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพสามารถทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตนเอง 3) ความพร้อมด้านบุคลากร พบว่า วิทยาเขตฯ มีความพร้อมในส่วนของบุคลากรสายสนับสนุน แต่ยังขาดความพร้อมของบุคลากรสายวิชาการ ซึ่งต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด 4) ความพร้อมด้านทรัพยากรอื่นๆ พบว่าวิทยาเขตฯ มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างประมาณในการบริหารจัดการบางส่วนจะขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษา และ 5) ความพร้อมของชุมชน พบว่าพื้นที่ชุมชนหลายแห่งสามารถเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา นอกจากนี้ ประชาชนให้ความสนใจและพร้อมสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าศึกษาต่อหากมีการเปิดหลักสูตรฯ และส่วนราชการในพื้นที่ก็สนใจทำข้อตกลงให้บุคลากรเข้าศึกษาต่อเช่นกัน

คำสำคัญ: ความพร้อมในการเปิดหลักสูตร; หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต;

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่; วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

Abstract

This research aims to study the readiness of Chiang Mai Rajabhat University to launch a Bachelor of Public Administration Program at Mae Hong Son Campus. The researcher used qualitative research methodology and collected data from three university executives about the readiness to launch the Bachelor of Public Administration Program. The data was evaluated by content analysis and analytic induction obtained from the interviews. The result showed that 1) Organizational structure system readiness: Mae Hong Son Campus is ready to be an education management unit and be multidisciplinary and able to organize studies by the context of the area. 2) Policy readiness: The university has a policy for sustainable local development; therefore, it is clear to encourage the course opening to generate potential graduates who can develop their locality. 3) Personnel readiness: It was found that there was readiness on the part of support personnel; however, there still needs to be more academic personnel who must be qualified according to the curriculum standards set by the Office of the Higher Education Commission. 4) Other resources readiness: It was found that the building and facilities were ready; in other words, some administrative budgets depend on the number of students. 5) Community readiness, it was found that communities in the area can be a source of professional experience training for students. People attend and are ready to support their children to study if the curriculum is opened; moreover, government agencies are interested in reaching an agreement for personnel to enter education.

Keywords: Readiness to launch; Bachelor of Public Administration Program;

Chiang Mai Rajabhat University; Mae Hong Son campus

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เริ่มจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 โดยกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อนุญาตให้สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ในขณะนั้น ใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 109 ไร่ 6 ตารางวา เพื่อประโยชน์ด้านการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนให้เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ และเป็นหน่วยงานเดียวที่จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน [1] จนกระทั่งปี พ.ศ. 2561 ได้มีการยกฐานะพื้นที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนขึ้นเป็นวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน มีการจัดตั้งหน่วยงานเทียบเท่าคณะเพิ่มอีก 2 หน่วยงาน ได้แก่ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสำนักงานวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ต่อมาในปี พ.ศ. 2566 ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานเทียบเท่าคณะอีก 1 หน่วยงาน ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ โดยในปีการศึกษา 2566 วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนจัดการเรียนการสอน 8 หลักสูตร ได้แก่

1. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
2. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

3. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
4. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม
5. หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน
6. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
7. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
8. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ปัจจุบันวิทยาเขตแม่ฮ่องสอนมีบุคลากรจำนวน 88 คน แบ่งเป็นบุคลากรสายวิชาการจำนวน 51 คน และบุคลากรสายสนับสนุนจำนวน 37 คน มีนักศึกษาทุกชั้นปีรวมจำนวน 490 คน แบ่งเป็นชั้นปีที่ 1 จำนวน 208 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 133 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 76 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 72 คน และนักศึกษาค้างชั้นอีกจำนวน 1 คน ทั้งนี้ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนมีกำหนดเปิดหลักสูตรใหม่เพิ่มเติมอีก 4 หลักสูตรในปีการศึกษา 2567 เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่

1. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
2. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์
3. หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
4. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคณปี 2564 ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระบุว่าในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2564) จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาคนต่ำที่สุดของประเทศไทย โดยภาพรวมการพัฒนาคนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคณปีอยู่ที่ 0.5730 ซึ่งเป็นลำดับสุดท้ายของประเทศ และหากจำแนกเฉพาะด้าน การศึกษาพบว่าในมิติด้านการศึกษาค่าดัชนีความก้าวหน้าอยู่ที่ 0.3211 อยู่ในลำดับที่ 76 ของประเทศ ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นปัญหาของการเป็นพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาคนอยู่ในระดับต่ำ จนนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือการยกระดับการพัฒนาคนด้านการศึกษาร่วมกับมิติอื่นๆ อย่างรอบด้าน [2]

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในฐานะส่วนราชการที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณะด้านการศึกษามองเห็นว่าประชาชนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่ระบบราชการ ดังนั้นหากพิจารณาในมิติเชิงพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนที่ขาดการส่งเสริมพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การบริการภาครัฐไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศทางไกล ทุรกันดาร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบด้วยหลายกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่บนพื้นที่สูง ประกอบกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ [3]

ส่งผลให้การพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่เกิดความล่าช้า ไม่มีความต่อเนื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่จึงมีความสำคัญ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จึงได้มีนโยบายที่จะพัฒนาหลักสูตรใหม่ในวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน คือหลักสูตร “รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต” ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการบริหารและการปกครองบ้านเมืองสาขาหนึ่ง ที่เน้นในเรื่องของระบบราชการ กิจกรรมงานที่รัฐเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานสาธารณะทั้งหลาย [4] อีกทั้งยังได้รับความสนใจในแวดวงราชการมีความเชื่อมโยงกับการผลิตบุคลากรเพื่อเข้ารับราชการในกระทรวงต่างๆ เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดินหรือการทำหน้าที่ของรัฐ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและเพื่อความผาสุกของประชาชน

[5] รวมทั้งยังเป็นศาสตร์ที่บูรณาการความรู้จากหลายศาสตร์มาใช้ในการบริหารจัดการ มีลักษณะเป็น สังคมศาสตร์ประยุกต์เพื่อให้ผู้บริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสหวิทยาการที่ช่วยให้นัก บริหารตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี [6]

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น งานวิจัยจึงมุ่งศึกษาประเด็นความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับความจำเป็นตามบริบทของ พื้นที่ โดยมีคำถามวิจัยที่สำคัญคือมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนมีความพร้อมในด้านใดบ้างสำหรับการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต การศึกษานี้จะทำให้ทราบศักยภาพของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เพื่อประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิด หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ต่อไป

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อม โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความพร้อม ขององค์การเพื่อให้สามารถดำเนินนโยบายให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ นุชนารถ นาคคำ [7] ได้นำเสนอไว้ ประกอบด้วย

1. โครงสร้างขององค์การ (structure) เป็นโครงสร้างที่เอื้อประโยชน์ให้องค์การพร้อมดำเนินการอย่าง ใดอย่างหนึ่งตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
2. นโยบาย (policy) เป็นกรอบความคิดของผู้บริหารที่แสดงถึงความพร้อมที่จะดำเนินการอย่างใด อย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
3. ความพร้อมของบุคลากร ทั้งในด้านจำนวน คุณสมบัติ ทักษะ และค่านิยมร่วมกันที่จะกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อขับเคลื่อนองค์การไปสู่จุดมุ่งหมาย รวมไปถึงวิธีการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์
4. ความพร้อมของทรัพยากร เป็นความพร้อมในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ รวมไปถึงอาคารสถานที่ มีลักษณะเป็นความพร้อมทางกายภาพเพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมาย
5. ความพร้อมของชุมชน เป็นความพร้อมของประชาชนหรือสังคมโดยรอบที่พร้อมสนับสนุนในเรื่องที่ องค์การกำลังจะดำเนินการ

แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมขององค์การดังกล่าวข้างต้น มีความสอดคล้องกับกฎกระทรวงมาตรฐาน การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 [8] ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานในการพิจารณาการจัดตั้งและการ ประเมินสถานภาพการดำรงอยู่ของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย

1. ความพร้อมด้านกายภาพ กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านทำเลที่ตั้งและบริเวณ ใกล้เคียงให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ปะปนกันสถานที่อื่นซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของ สถาบันอุดมศึกษา และต้องอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมในการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ มีพื้นที่เพื่อ รองรับพันธกิจและเพียงพอสำหรับดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัย มีระบบ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงระบบความปลอดภัยอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งสอดคล้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและบริบทของสังคมดิจิทัล

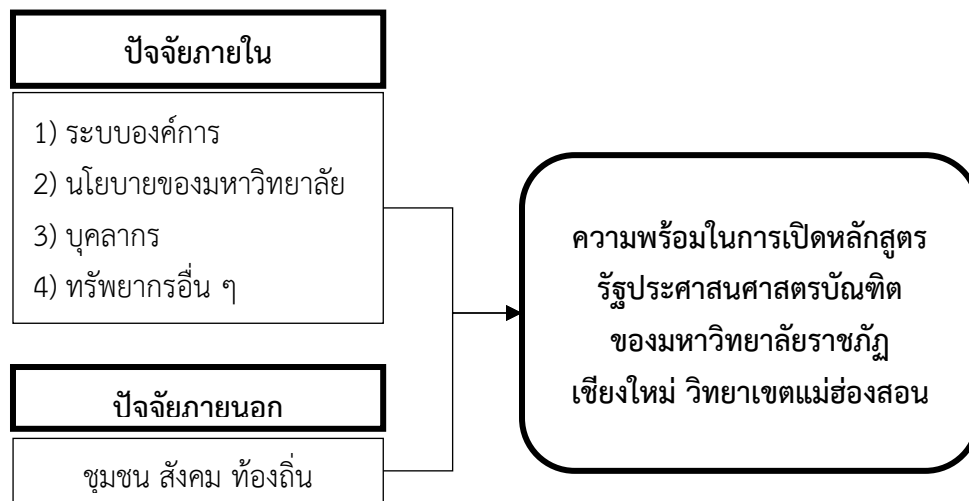
2. ความพร้อมด้านวิชาการ กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีบุคลากรสายวิชาการที่มีความรู้ ความ เชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่เปิดสอน มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษา ระดับอุดมศึกษา รวมทั้งมีจำนวนที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีระบบบริหารและการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการ

มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมไปถึงมีระบบและเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา การวิจัย และการสร้างนวัตกรรมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

3. ความพร้อมด้านการเงินและบัญชี กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีเงินทุนและทรัพย์สินอื่นที่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามพันธกิจ ต้องมีการวิเคราะห์รายรับ รายจ่าย ต้นทุนต่อหน่วย และความคุ้มค่าของการดำเนินงาน มีการประมาณการสถานะทางการเงินที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางการเงิน รวมไปถึงมีระบบบัญชีและระบบตรวจสอบบัญชีที่ได้มาตรฐาน

4. ความพร้อมด้านการบริหารจัดการ กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีสภาพสถาบันอุดมศึกษาที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในเชิงบริหารสามารถชี้นำและกำกับการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา มีผู้บริหารที่มีความซื่อสัตย์และประสบการณ์ด้านการบริหาร มีบุคลากรสายสนับสนุนที่มีความรู้และความชำนาญ มีระบบบริหารและการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มีระบบกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งมีระบบการรับฟัง การวิเคราะห์ การสังเคราะห์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิต ชุมชนท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การเปิดหลักสูตรการศึกษา การจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม การประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินผล โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับ

จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อมข้างต้นจึงนำไปสู่กรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ระบบโครงสร้างองค์การ นโยบาย ทรัพยากรบุคลากร ทรัพยากรอื่นๆ และชุมชนโดยรอบ

ขอบเขตด้านพื้นที่

งานวิจัยนี้กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการศึกษาได้คือมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขอบเขตด้านประชากร

งานวิจัยนี้มีประชากรกลุ่มเป้าหมายคือผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่มีอำนาจตัดสินใจ ในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต จำนวน 3 คน ได้แก่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน และคณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

ขอบเขตด้านเวลา

งานวิจัยนี้ได้ทำศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2566 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2567

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research methodology) เป็นแนวทางในการศึกษารวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมาใช้ในการวิเคราะห์ตอบคำถามงานวิจัย และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้เบื้องต้น โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้มีประชากรเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ได้แก่ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 3 คน ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive selection) ประกอบด้วย อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน และคณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวิจัย และผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interviews) อ้างอิงตามแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญและนำไปสู่การซักถามข้อมูลเชิงลึกในประเด็นคำถามเกี่ยวกับความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ในการเปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยตามแหล่งที่มาของข้อมูล 2 วิธี ได้แก่

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เป็นการค้นหาและตีความหมายจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเพื่อหาข้อสรุปในทางความคิดเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดไว้
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (analytic induction) เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้วนำมาสังเคราะห์ สรุปและเรียบเรียงตามประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ เพื่อพิจารณาว่าความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม พูดคุย อภิปราย มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร หลังจากนั้นจึงนำมาสังเคราะห์เป็นภาพรวมเพื่อทำการสรุปตามประเด็นการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยนำมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

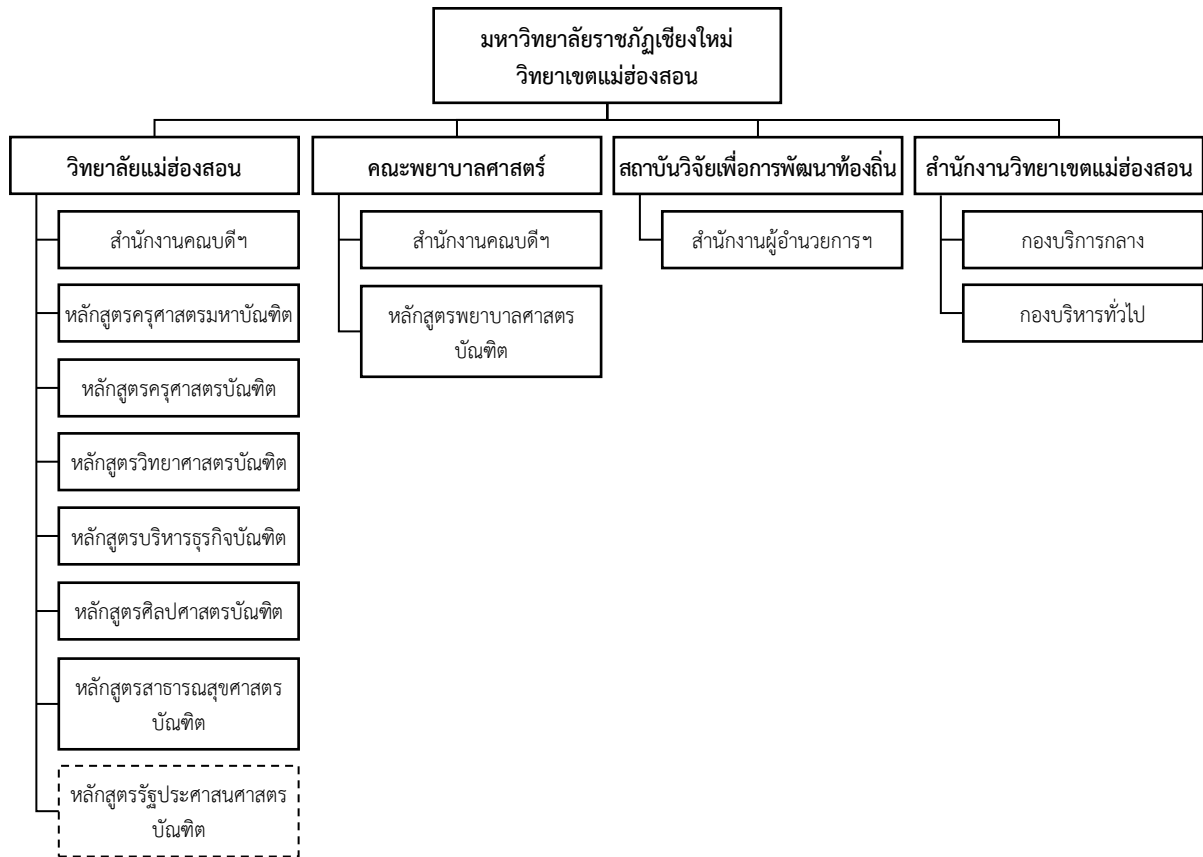
ความพร้อมในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน สามารถจำแนกผลการศึกษาออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ความพร้อมด้านระบบโครงสร้างองค์การ พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน มีความพร้อมด้านระบบโครงสร้างองค์การในการเป็นหน่วยจัดการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต เนื่องจากมีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนเป็นหน่วยงานระดับคณะมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนที่มีความเป็นพหุวิทยาการสามารถจัดการศึกษาได้หลากหลายสาขาวิชาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...มีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนที่สามารถขับเคลื่อนการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ได้ สิ่งที่ต้องทำมีเพียงประการเดียวคือ ต้องจัดหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรให้ครบจำนวน 5 คน เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร...” (รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2566)

“...โครงสร้างของวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน มีหน่วยจัดการศึกษา 2 หน่วยงาน ได้แก่ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอนและคณะพยาบาลศาสตร์ ดังนั้น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ต้องอยู่ในวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน และต้องบริหารหลักสูตรแบบสาขาวิชา คือสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์...” (อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2566)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าโครงสร้างองค์การที่จะรองรับการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้แก่ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่าคณะในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีที่ตั้งในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังปรากฏตามภาพที่ 1 โครงสร้างองค์การของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

ภาพที่ 2 โครงสร้างองค์การของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

2. ความพร้อมด้านนโยบาย พบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ปรากฏในแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระยะ 6 ปี (พ.ศ. 2565-2570) ที่กำหนดปรัชญาว่า “การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาท้องถิ่น” บนวิสัยทัศน์ที่ระบุว่า “เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับประเทศในการผลิตและพัฒนาครูและเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบนพื้นฐานศาสตร์พระราชา” จนเกิดวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ “เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และผลิตบัณฑิตให้มีอัตลักษณ์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนตลอดจนสร้างโอกาสทางการศึกษา โดยร่วมมือกับองค์กรทั้งในประเทศและต่างประเทศ” [9]

จากนโยบายดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยสนับสนุนในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพสามารถทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตนเอง นอกจากนี้ ในการผลักดันอย่างจริงจังของผู้บริหารมหาวิทยาลัยฯ ได้สะท้อนผ่านคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“...มหาวิทยาลัยพยายามที่จะเปิดสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของจังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่แล้ว มีการพยายามสื่อสารให้กับคนนอกจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้เข้ามาเรียนในสถานที่ที่มีความเป็นธรรมชาติ ส่งผลดีต่อสุขภาพ ดีกว่าเรียนในเมืองใหญ่ที่มีความแออัด...” (รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2566)

“...การเปิดโอกาสให้คนที่มีความต้องการศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยไม่ได้ขัดข้องอยู่แล้ว แต่ต้องควรมีคนต้องการเรียนมาน้อยเพียงใด เนื่องจากเป็นข้อจำกัดของพื้นที่...” (อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2566)

3. ความพร้อมด้านบุคลากร พบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน มีความพร้อมในส่วนของบุคลากรสายสนับสนุน แต่ยังขาดความพร้อมของบุคลากรสายวิชาการ ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...วิทยาลัยแม่ฮ่องสอนมีบุคลากรสายสนับสนุนตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงานครบคีย์อยู่แล้ว ซึ่งเป็นการบริหารงานในภาพรวมของวิทยาลัย ดังนั้น จึงไม่มีปัญหาในส่วนของบุคลากรสายสนับสนุน...” (คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2566)

ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับอัตรากำลังในส่วนของบุคลากรสายสนับสนุนสังกัดวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ตามตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่ามีบุคลากรที่จะรองรับการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต จำนวน 10 คน

ตารางที่ 1 จำนวนบุคลากรสายสนับสนุนสังกัดวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มกราคม 2567)

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
1. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	1
2. นักวิชาการเงินและบัญชี	1
3. นักวิชาการพัสดุ	1
4. นักวิชาการศึกษา	1
5. ผู้ปฏิบัติงานช่วยสอน	3
6. ผู้ปฏิบัติงานบริการ	2
7. ผู้ปฏิบัติงานบริหาร	1
รวม	10

ทั้งนี้ นอกจากบุคลากรสายสนับสนุนในสังกัดวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนแล้ว ยังมีบุคลากรสายสนับสนุนในสังกัดสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสำนักงานวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน อีกจำนวน 26 คน ซึ่งมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุนภารกิจต่างๆ ในภาพรวมของวิทยาเขตฯ ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนบุคลากรสายสนับสนุนสังกัดสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสำนักงานวิทยาเขต
แม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มกราคม 2567)

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
1. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	5
2. นักวิชาการคอมพิวเตอร์	1
3. นักวิชาการเงินและบัญชี	1
4. นักวิชาการศึกษา	1
5. นักวิชาการโสตทัศนศึกษา	1
6. บรรณารักษ์	1
7. ผู้ปฏิบัติงานเกษตร	4
8. ผู้ปฏิบัติงานช่าง	3
9. ผู้ปฏิบัติงานบริการ	2
10. พนักงานขับรถ	2
11. วิศวกร	1
12. ผู้บริหารสายสนับสนุน	4
รวม	26

สำหรับกรณีบุคลากรสายวิชาการยังคงเป็นปัญหาสำคัญของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน อันสะท้อนให้เห็นจากคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยฯ ดังนี้

“...ก่อนหน้านี้ได้มีความพยายามที่จะสืบเสาะหาคนที่มีความสมบัติที่จะสามารถเป็นอาจารย์ได้ ซึ่งมีอยู่ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือกลุ่มที่เป็นอาจารย์อยู่แล้วหรืออาจจะเกษียณอายุราชการจากอาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยอื่น กลุ่มที่สองคือกลุ่มที่มีคุณวุฒิการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ซึ่งอย่างน้อยต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ โดยทั้ง 2 กลุ่มเท่าที่ได้สืบเสาะอย่างไม่เป็นทางการมีคนสนใจอย่างมากเพียง 2 คน...” (รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2566)

ตารางที่ 3 จำนวนบุคลากรสายวิชาการสังกัดวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มกราคม 2567)

หลักสูตร	สาขาวิชา	วุฒิการศึกษา (คน)	
		ปริญญาโท	ปริญญาเอก
ครุศาสตรมหาบัณฑิต	การบริหารการศึกษา	0	1
ครุศาสตรบัณฑิต	การศึกษาปฐมวัย	3	1
ครุศาสตรบัณฑิต	การประถมศึกษา	2	0
วิทยาศาสตร์บัณฑิต	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4	1
บริหารธุรกิจบัณฑิต	การจัดการ	3	2
ศิลปศาสตรบัณฑิต	การท่องเที่ยวและการโรงแรม	4	0
ศิลปศาสตรบัณฑิต	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	5	1
สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต	สาธารณสุขชุมชน	4	2
รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต *	รัฐประศาสนศาสตร์	3	2
รวม		28	10

* เป็นหลักสูตรในโครงสร้างของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จัดการเรียนการสอน ณ จังหวัดเชียงใหม่

จากตารางที่ 3 ซึ่งแสดงอัตรากำลังบุคลากรสายวิชาการสังกัดวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะเห็นได้ว่าบุคลากรสายวิชาการในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดยังขาดแคลน

4. ความพร้อมด้านทรัพยากรอื่นๆ พบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วนเพื่อรองรับการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แต่งบประมาณในการบริหารจัดการบางส่วนจะขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษา ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...อาคารสถานที่ของวิทยาเขต มีความพร้อม 100 เปอร์เซ็นต์ มหาวิทยาลัยสามารถบริหารจัดการได้โดยใช้ห้องเรียนที่มีอยู่ ระบบการเรียนเป็นระบบที่หมุนเวียนห้องเรียนอยู่แล้ว ห้องเรียนจึงมีเพียงพอ...” (รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2566)

“...ในส่วนของงบประมาณค่าใช้จ่าย จะประกอบไปด้วยเงินเดือนค่าจ้างซึ่งมาจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล ส่วนงบประมาณในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรไม่ได้ใช้จำนวนมาก แต่ในส่วนงบบริหารจัดการรายหัวนักศึกษาจะมาจากค่าเทอม ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษา....” (คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2566)

5. ความพร้อมของชุมชน พบว่าหน่วยงานราชการบริหารส่วนกลางที่จัดตั้งในจังหวัดแม่ฮ่องสอน หน่วยงานราชการบริหารส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาได้ ทั้งนี้ ยังพบว่าประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ตำบลปางหมู ตำบลจองคำ ตำบลหมอกจำแป่ และตำบลห้วยผาให้ความสนใจและพร้อมสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าศึกษาต่อหากมีการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต และส่วนราชการในพื้นที่ เช่น สำนักงานจัดหางานจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน องค์กรบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความสนใจทำข้อตกลงให้บุคลากรได้เข้าศึกษาต่อเช่นกัน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การเชื่อมโยงเครือข่ายในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมองว่าเป็นเชิงบวก นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตจำเป็นต้องได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนนักศึกษาสามารถฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างเต็มที่ เพราะไม่มีนักศึกษาจากที่อื่นมาแย่ง...” (รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำวิทยาเขตแม่ฮ่องสอน, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2566)

“...เป็นการเปิดอีกมิติหนึ่งกับส่วนราชการในเชิงการบริหาร ต่อไปลูกศิษย์อาจจะกระจายไปตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นข้อดีต่อการประสานงานในอนาคต อาจมีการทำ MOU กับส่วนราชการให้โควตาลูกจ้างเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย และเป็นส่วนที่มหาวิทยาลัยจะส่งนักศึกษาไปฝึกงาน ซึ่งกล่าวได้ว่าต้นทางก็คือปลายทางของเรา...” (คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2566)

อภิปรายผล

การศึกษาความพร้อมในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน พบว่าวิทยาเขตแม่ฮ่องสอนมีความพร้อมด้านระบบโครงสร้างองค์การในการเป็นหน่วยจัดการศึกษา และมีความเป็นพหุวิทยาการสามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นุชนารถ นาคคำ [7] ที่มองว่าหากสามารถจัดสรรทรัพยากรภายในระบบองค์การให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดจะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การ ซึ่งจะต้องมีการวางแผนและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน

นโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จะเป็นปัจจัยสนับสนุนในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพการทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตนเอง โดยต้องมีการพิจารณาถึงความต้องการหรือปัจจัยอื่น ๆ ประกอบ สอดคล้องกับแนวคิดของ นุชนารถ นาคคำ [7] ที่มองว่าแนวทางและกระบวนการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของนโยบายจะต้องมีการวางแผนโดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก เพื่อไปนำไปสู่การเตรียมแผนปฏิบัติการ ระเบียบการปฏิบัติงาน การประสานงาน และการประเมินผลในอนาคต

ความพร้อมด้านบุคลากร พบว่าวิทยาเขตแม่ฮ่องสอนมีความพร้อมในส่วนของบุคลากรสายสนับสนุน แต่ยังขาดความพร้อมของบุคลากรสายวิชาการ โดยต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่

คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ที่กำหนดโดยคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา [8] ที่กำหนดว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านวิชาการ มีบุคลากรสายวิชาการที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในสาขาวิชาและรายวิชาที่เปิดสอน โดยเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา และมีจำนวนที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน รวมถึงสอดคล้องกับความพร้อมด้านการบริหารจัดการที่กำหนดว่าต้องมีบุคลากรสายสนับสนุนซึ่งมีความรู้ ความชำนาญในการบริหารจัดการ

ความพร้อมด้านทรัพยากรอื่น ๆ พบว่าวิทยาเขตแม่ฮ่องสอนมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นไปตามกฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ที่กำหนดโดยคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา [8] ที่กำหนดสถานภาพการดำรงอยู่ของสถาบันอุดมศึกษา ว่าต้องมีความพร้อมด้านกายภาพ ประกอบด้วย ทำเลที่ตั้งและบริเวณใกล้เคียง พื้นที่ดำเนินการมีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการครบถ้วน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษามา แสงเสริม และคณะ [10] ที่พบว่าสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษา และเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อความต้องการของผู้เรียน

ความพร้อมของชุมชน พบว่าหลายชุมชนในพื้นที่ จังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ประชาชนให้ความสนใจและพร้อมสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าศึกษาต่อหากมีการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต และส่วนราชการในพื้นที่ก็สนใจทำข้อตกลงให้บุคลากรได้เข้าศึกษาต่อเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ โพธิ์ฤกษ์นันทน์ ประยุทธ์ เทียมสุข และเมธิกา พ่วงแสง [11] ที่พบว่าการศึกษาต่อสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สามารถนำคุณวุฒิไปปรับเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนขั้นเงินเดือน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮาซันอักริม ดงนะแดง และครรชิต เชื้อขำ [12] ที่พบว่าข้าราชการต้องการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาศักยภาพให้มีความสามารถหลากหลาย นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน พัฒนาการทำงานหรือบริหารงานราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ นักศึกษาต้องการศึกษาต่อเพื่อนำความรู้ไปสอบเป็นข้าราชการและเพิ่มโอกาสการมีงานทำ นักการเมืองท้องถิ่นต้องการศึกษาต่อเพื่อการยอมรับของคนในชุมชน นำความรู้ไปพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ส่วนพนักงานบริษัทเอกชนต้องการศึกษาต่อเพื่อเปลี่ยนอาชีพ และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานเชิงลึก รวมทั้งยังเป็นไปตามกฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ที่กำหนดโดยคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา [8] ที่กำหนดว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องมีความพร้อมด้านวิชาการ กล่าวคือต้องมีระบบและเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

บทสรุปจากงานวิจัยคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน มีปัจจัยภายในที่พร้อมสนับสนุนการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ซึ่งประกอบด้วยระบบโครงสร้างองค์การ นโยบายของมหาวิทยาลัย บุคลากรสายสนับสนุน และทรัพยากรอื่น ได้แก่ อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แต่ข้อค้นพบจากงานวิจัยซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกมีประเด็นที่น่าสนใจ 2 เรื่อง คือ

1. ความท้าทายในการสรรหาบุคคลที่จะมาเป็นบุคลากรสายวิชาการซึ่งต้องมีผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดเพื่อเข้ามาทำงานประจำในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

2. ความยั่งยืนในการรับนักศึกษาใหม่ในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์หรือคาดการณ์ความต้องการในการจัดการเรียนการสอน และจะมีผลกระทบโดยตรงกับบุคลากรสายวิชาการซึ่งเป็นภาระผูกพันในระยะยาวของมหาวิทยาลัย เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกับระบบการเงินและบัญชี ในเรื่องของการวิเคราะห์รายรับ รายจ่าย ต้นทุนต่อหน่วย และความคุ้มค่าในการดำเนินงานในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยจะพบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนมีความพร้อมด้านปัจจัยภายในต่อการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร นโยบายของมหาวิทยาลัย บุคลากรสายสนับสนุน สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่ ผู้เรียน บุคคลซึ่งจะต้องเข้ามาเป็นอาจารย์ผู้สอน และส่วนราชการผู้ใช้บัณฑิตอันเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปิดหลักสูตรยังไม่สามารถระบุความพร้อมได้อย่างแน่ชัด ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาผู้ที่คาดว่าจะเข้าเป็นนักศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ลูกจ้างของส่วนราชการ และประชาชนทั่วไป ในประเด็นเกี่ยวกับความคาดหวังหรือความต้องการที่มีต่อการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตหรือหลักสูตรอื่น ๆ เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่สามารถวางแผนในการเปิดหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2. ควรมีการสำรวจบุคคลที่มีความต้องการเป็นอาจารย์ผู้สอนและมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่สามารถวางแผนการบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่จะเปิดสอน

3. ควรมีการศึกษาส่วนราชการผู้ใช้บัณฑิตว่ามีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิตอย่างไร เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่สามารถออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระเรื่องแนวทางการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ซึ่งไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไกรวุฒิ ใจคำปัน อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาชี้แนะแนวทางการศึกษา ให้คำปรึกษา ความรู้ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง รวมถึงคณาจารย์สังกัดสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตลอดจนผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา รวมไปถึงครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้เขียนที่คอยให้กำลังใจตลอดการค้นคว้าทำให้ได้ผลงานที่สามารถสะท้อนศักยภาพความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ในการเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน. (ม.ป.ป.). ประวัติความเป็นมา.
<https://www.msc.cmru.ac.th/ประวัติความเป็นมา/>
- [2] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2564. https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=13077&filename=Social_HAI
- [3] สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2565). รายงานผลการดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปี พ.ศ. 2565. https://www.maehongson.go.th/new/wp-content/uploads/wpforo/default_attachments/1682795150-o13-----2565.pdf
- [4] ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา. (2551). แนวความคิดและทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์. ธนุขพรินต์.
- [5] จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. (2561). รัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย: ทฤษฎีและการปฏิบัติ. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 7(2), 197-203.
- [6] ทรงพล โชติกเวชกุล และคณะ. (2563). รัฐประศาสนศาสตร์กับการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน. *Journal of Modern Learning Development*, 5(1), 262-271.
- [7] นุชนารถ นาคำ. (2547). ความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นปฐมวัยของ องค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตกิ่งอำเภอสีดา จังหวัด นครราชสีมา (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [8] กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. (2566, 31 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนที่ 20 ก. หน้า 4-9.
- [9] กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2565). แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ ระยะ 6 ปี (พ.ศ. 2565-2570). http://www.plan.cmru.ac.th/documents/univ/PLAN_2565-2570.pdf
- [10] อุษามา แสงเสริม และคณะ. (2563). การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยมหิดล. *The Liberal Arts Journal Faculty of Liberal Arts, Mahidol University*, 3(2), 45-57.
- [11] ณรงค์ โพธิ์พูกานันท์, ประยุทธ์ เทียมสุข และ เมธิกา พ่วงแสง. (2563). ความต้องการศึกษาต่อ หลักสูตรปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. *วารสารรามคำแหง ฉบับรัฐประศาสนศาสตร์*, 3(3), 107-129.
- [12] ฮาซันอักริม ดงนะเต็ง และ ครรชิต เชื้อขำ. (2563). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*, 4(1), 111-125.